



CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)



AVIZ

referitor la proiectul de Lege privind aprobarea Politicii publice de proprietate privată

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *proiectului de Lege privind aprobarea Politicii publice de proprietate privată*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 5.03.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații**:

- considerăm că este necesară menționarea ca la nivelul companiilor care intră sub incidența proiectului de act normativ să se respecte, să se promoveze și să se adopte clauze sociale, deoarece o companie etalon la nivelul societății presupune, printre altele, introducerea pe scară largă a unor clauze sociale în relația cu furnizorii și cu angajații sau clienți. În același timp, maximizarea efectului social multiplicator potențial generat la nivelul acestor tipuri de companii reprezintă element care trebuie avut în calcul, iar acest demers poate fi realizat înainte de toate prin asigurarea unei arhitecturi de furnizori care asigură un proces de dezvoltare atât pe orizontală, cât și pe verticală, această abordare lipsind proiectului de act normativ;

- un alt element cu caracter structural care ar trebui introdus la nivelul actului normativ vizează subcapitolul II.3.2, în sensul în care controlul asupra resurselor naturale trebuie să țină cont de asigurarea unui proces de redistribuire a beneficiilor care derivă din exploatarea acestor resurse și cetățenii trebuie să aibă acces la aceste beneficii într-o manieră echilibrată;
- este necesară completarea subcapitolului II.3.2 prin includerea unei abordări referitoare la impactul, analiza și influența acestor companii la nivelul întregului lanț de produs, această abordare fiind una importantă pentru maximizarea rolului acestor companii în a crește competitivitatea la nivelul anumitor sectoare economice. Abordarea la nivel de lanț de produs lipsește din proiectul de act normativ, în condițiile în care accesul la resurse naturale devine unul din cele mai dificil. În aceste condiții, aceste tipuri de companii trebuie să-și exercite influența pe întreg lanțul de produs dat fiind faptul că există procese de producție care depind în mod direct de aceste resurse. O astfel de abordare ar contribui la creșterea efectului multiplicator atât din punct de vedere economic, cât și social, deoarece poate cataliza dezvoltarea pe orizontală dar și pe verticală;
- în cadrul subcapitolului *Obligații de serviciu public* este necesară integrarea unei referințe care vizează relația cu dezvoltarea durabilă: accesul la resurse naturale și la servicii publice. În contextul unei presiuni climatice din ce în ce mai mari, accesul la servicii publice și resurse naturale va constitui o problemă consistentă, astfel că obligația publică trebuie să reglementeze aceste aspecte pentru a proteja binele public și nu interesele unei companii sau a unui sector de activitate. În acest sens, impactul de mediu trebuie integrat în ultimul paragraf aferent capitolului anterior menționat;
- capitolul II.3.3. menționează nevoia existenței unei piețe de capital funcțională, inclusiv din perspectiva infrastructurii necesare, însă nu menționează procesul de unificare a piețelor de capital la nivel european, acest proces fiind în plin proces de desfășurare și în același timp fiind unul care poate avea impact asupra companiilor eligibile la nivelul proiectului de act normativ, impactul fiind necesar cel puțin din perspectiva protejării interesului public în relația cu o structură de acționariat bazată pe capital străin, de exemplu. Este necesară menționarea măsurilor care vizează unificarea piețelor de capital și impactul acestora;
- în cadrul subcapitolului II.4. se impune integrarea într-o manieră transversală a unor referințe care să mențină echilibrul în ceea ce privește accesul la valoarea adăugată și beneficiile generate de aceste companii în relația cu cetățenii. Practic, din viziunea Guvernului lipsește această direcție strategică extrem de important pentru binele comun, dar și pentru susținerea viziunii propuse de către cetățeni. Mergând mai

departe pe această logică, în subcapitolul II.4.1. este important să se menționeze că întreprinderile publice nu trebuie să consolideze sărăcia, ci mai degrabă să contribuie la reducerea acesteia, demers care trebuie să constituie parte integrantă a viziunii Guvernului cu privire la proprietatea publică sau privată a statului. Există situații relevante de companii care nu generează implicare la nivel de comunitate, iar variabila sărăciei nu este abordată deloc, deși aceste companii sunt profitabile;

- obiectivele asumate la nivelul proiectului de act normativ nu includ nicio referire de nicio natură cu privire la sindicate și la rolul acestora ca parte a procesului economic, or, această abordare contravine tocmai misiunii sociale declarate la nivelul proiectului de act normativ. Relația cu sindicatele trebuie să fie integrată cel puțin din perspectiva guvernancei corporative, indiferent de tipul de întreprindere la care facem referire. Un exemplu concret în acest sens este obiectivul specific II.4.3.1., care este necesar să includă salariații și formele acestora de organizare, atât în structura organizațională, cât și în ceea ce privește abordarea propunerilor de remediere și a planurilor planificate a fi realizate, atunci când activitatea anumitor companii nu este una satisfăcătoare;
- în cadrul obiectivului specific II.4.3.1. sunt regăsite expresii vagi cu privire la termenul de 30.06.2027 care vizează reducerea numărului de întreprinderi publice, afirmația vizând criteriile utilizate. Mai exact, criteriul 1 (nu își îndeplinesc obiectul de activitate sau activitatea de bază este redusă) are un caracter subiectiv și poate genera abuzuri la nivelul procesului de implementare. Se impune completarea criteriilor de evaluare cu o serie de subcriterii cu caracter cantitativ pentru a asigura o evaluare obiectiv cu privire la oportunitatea privatizării anumitor companii și indirect a unor servicii publice;
- este necesară completarea obiectivului II 4.3.2. prin menționarea clară că serviciul public și bine public trebuie să primeze într-o manieră corelată cu nevoia de creștere economică. Acest demers este imperativ necesar a se regăsi la nivelul acestui obiectiv, deoarece nu trebuie ca principiul eficienței să primeze în acest cadru, pentru că accesul la servicii publice, dar și impactul pe termen lung, necesită o integrare coerentă. Mai exact, au fost închise școli și desființate spitale sub semnul eficienței economice în trecut, iar acum impactul este unul semnificativ și resimțit astăzi, cel puțin din perspectiva competitivității forței de muncă în anumite regiuni, migrării acesteia dar și asigurării unui transfer de piață a acestor zone neacoperite către mediul privat, proces care este greu de suportat pentru anumite categorii sociale. De asemenea, acestui obiectiv trebuie să-i fie adăugată o linie de acțiune care vizează

asigurarea unor condiții de muncă adecvate condițiilor economice și sociale ale României;

- suplimentar, apreciem ca fiind necesară analizarea următoarelor aspecte:
 - crearea unui mecanism clar și independent pentru selecția și evaluarea conducerii întreprinderilor publice:
 - deși proiectul de lege propune o structură competitivă și transparentă, acesta nu definește clar criteriile de selecție bazate pe competențe și performanță continuă;
 - este necesar un sistem independent de recrutare, cu evaluare periodică a performanței și criterii clare de competență profesională și etică, pentru a reduce influențele politice;
 - introducerea unui cadru obligatoriu pentru raportarea performanței întreprinderilor publice:
 - este necesară definirea unor indicatori de performanță (KPIs) adaptați fiecărui sector, care să fie publici și evaluați de un organism independent;
 - în prezent, proiectul menționează transparența și asumarea responsabilității, dar fără un sistem clar de raportare a performanței;
 - îmbunătățirea mecanismelor de transparență și digitalizare:
 - ar putea reprezenta o soluție dezvoltarea unei platforme publice unde toate întreprinderile publice să-și publice rapoartele financiare, indicatorii de performanță și deciziile strategice în timp real;
 - o astfel de platformă ar trebui să permită feedback din partea cetățenilor și organizațiilor de business;
 - integrarea sustenabilității ca principiu strategic pentru întreprinderile publice:
 - proiectul de lege pune accent pe creșterea economică, dar nu menționează explicit tranziția verde și sustenabilitatea;
 - se impune ca toate întreprinderile publice să aibă obligația de a include obiective privind eficiența energetică și impactul asupra mediului;
 - constituirea unui Consiliu Național de Supraveghere a Guvernanței Corporative:
 - acest consiliu ar putea funcționa ca un organism independent care să supervizeze aplicarea bunelor practici de guvernare corporativă și să impună sancțiuni în caz de abaterii;
 - în prezent, proiectul de lege lasă responsabilitatea supravegherii la nivel ministerial, ceea ce poate limita eficiența controlului;
 - formare continuă și certificare pentru managementul întreprinderilor publice:

- este necesară existența unui program de formare periodică pentru managerii întreprinderilor publice, astfel încât aceștia să fie instruiți conform celor mai bune practici internaționale de guvernare corporativă;
- crearea unui mecanism de stimulare a performanței pentru conducerea întreprinderilor publice:
 - este necesară introducerea unui sistem de remunerare variabilă pentru managerii întreprinderilor publice, corelat cu atingerea obiectivelor de performanță stabilite;
 - în prezent, proiectul de lege prevede consolidarea mecanismelor de guvernare corporativă, dar nu detaliază un sistem clar de recompensare a performanței și de sancționare a ineficienței;
 - acest sistem ar putea include bonusuri pentru performanță și penalizări pentru nerealizarea indicatorilor cheie (ex. profitabilitate, digitalizare, sustenabilitate).
- apreciem că se impune completarea obiectivului general și a obiectivelor specifice ale Guvernului menționate, luând-se în considerare și angajamentul respectării de către Guvernul României a Declarației Generale și a Rezoluției Conferinței Ministeriale pentru protecția pădurilor, din 1993, de la Helsinki (la care România a fost una dintre cele 37 de țări semnatare ale celor două documente). În privința pădurilor, România este obligată să folosească ca formă de management: managementul forestier durabil. Folosirea altei forme de management, cum este cea a guvernării corporative pentru păduri, determină ca cele trei funcții ale pădurii - funcția ecologică, funcția socială și funcția economică - să nu fie luate în considerare unitar și în mod egal, punându-se accentul numai pe funcția economică a pădurii pentru obținerea de profit cât mai mare. Includerea Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva în lista regiilor care intră sub incidența Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice, cu modificările și completările ulterioare, poate duce la distrugerea acestui bun de interes strategic și de interes național. Pentru a fi respectate Reglementările Europene privind Protecția Pădurilor, se impune ca România să aplice în privința pădurilor numai managementul forestier durabil, ce va determina dezvoltarea armonioasă și echitabilă.

Președinte,
Sterică FUDULEA